XI. évfolyam. Arad, 1896. December 30. Szerda. 302-ik szám.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTOSÉG: Az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában; főbejárattól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza. Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 hóra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 hóra 1 frt 20 kr.
HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következő! 8 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL: ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.) Telefon-szám: 161.

A muszáj-hadnagyok.

Arad, december 29.

(V—s.) A közös hadsereg rendeleti lapja minden év végén meghozza egy sereg fiatal embernek tartalékos tisztté történt kinevezését. S ilyen alkalmakkor évről-évre megujul az ellenzéki sajtóban az a követelés, hogy a véderőtörvény 25-ik §-át vegye revizió alá, illetve változtassa meg a törvényhozás. Változtassa meg, mert a hadseregnek semmi haszna nincs a reá kényszeritett muszáj-hadnagyokból s az a remény se teljesült, hogy e réven a magyar elem a közös hadsereg tényleges tisztikarában szaporodott volna. De meg nagyon is sok már a tartalékos tiszt, amit az igazol leginkább, hogy a sikerrel vizsgázott önkénytesek tulnyomó részét tartalékos hadapródokká, a legjobb esetben tiszthelyettesekké nevezik ki, egyenes kijátszásával a törvénynek.

Aki közelebbről ismeri a tartalékos tiszti intézményt s alkalma van szemmel kisérni, tanulmányozni az ő helyzetüket, arra a meggyőződésre jut, hogy az e téren való ellenzéki vádaskodás, miből a dolog természeténél fogva legbővebben *Fejérváry* báró honvédelmi miniszternek s kollegájának, a közös hadügyminiszternek jut ki, nem egyéb sovinizmusnál, a nemzeti aspirációk indokolatlan tulhajtásánál. Tul vagyunk már azon az időn, hogy a monarchia haderejének tagoltsága, mikéntje felett szó essék; beláttuk rég, hogy a közöshadsereg, mely utóvégre is a mi fiaink, gyermekeink sorából alakul, épp ugy megérdemli és kiérdemelte tiszteletünket, mint a honvédség s hogy ez utóbbi egyáltalán nem alá-, hanem mellé rendelt része a haderőnek, amély előrehaladt organizácziával bir s fokozatos fejlődése elé sem görditenek illetékes helyeken akadályt. Azt is tudjuk, hogy a tartalékos hadnagy, tiszthelyettes és hadapród egyforma elbánásban részesül mindkét helyen s ha kötelességének kifogástalanul eleget tesz, egyáltalán nem lehet panaszra oka sem itt, sem ott.

Az az anyag, melyből a tartalékos tiszt kikerül, a közönség legintelligensebb elemét képezi. S bár mit irjon is az ellenzéki sajtó, ezt az intelligencziát számba veszi, méltányolja a közös hadsereg tisztikara. Baráti együttélésben tölti vele a négy heti időt s nagyon ritkán érezteti az aktiv s a rezerve-stand közötti differencziát. Elvégre akad minden ezrednél egy-két fiatalabb tiszt, a ki tulbüszke tényleges voltára, vagy pedig görbe szemmel nézi a tartalékos hadnagyot, aki egy esztendő után lesz azzá, a mivé ő hosszu kadétoskodás és hosszu szolgálati lajtorja megfutásával, — de hát a czivil-életben sem ritka az analóg eset. Igy történik aztán, hogy a tartalékos kedvet kap az aktiv szolgálatra s ténylegesitéseért folyamodik. Hogy ezek hányada nem oly nagy, mint az ellenzéki sajtó szeretné, hogy e réven tulnyomová váljék a tisztikarban a magyar elem: annak is meg van a maga oka. A katonai pálya épp olyan, mint a papi: a ki különösebb hajlamot, kedvet nem érez rá, nem is szalad utána.

Ebből még nem következik az, hogy a hadseregnek nincs haszna a tartalékos tiszti intézményből. Tudtunkkal nem is az a tőczélja ezen intézménynek, hogy minden második tartalékos tiszt aktiváltassa magát, ha kell, ha nem, ha van kedve erre a pályára, ha nincs, hanem az, hogy szükség esetére, a tartalékban, képzett csapattisztek álljanak a hadseregnek rendelkezésére, a kikkel aztán lelki megnyugvással disponálhat, a mikor arra kerül a sor. Bosznia okkupálásánál nem egy tartalékos tiszt fényes tanubizonyságot tett rátermettségéről s hallottunk nyilatkozatokat, hogy a mai tartalékos tisztek képzettség, kitartás és a szükséges tudnivalók dolgában nem sokkal állanak hátrább az aktiv tiszteknél. Vagyis: az intézmény beválik s megadja azt az eredményt, a mit tőle várnak.

Hogy manapság kevés önkénytes kapja meg karácsonyra, vagy ujévre az arany kardbojtot, az tény. Az is igaz, hogy a kivánni valók egyre szaporodnak s egyre nehezebb lesz a tiszti vizsga letevése. — Lehet, hogy csakugyan sok már a tartalékos hadnagy s nagyobb számban van szükség tiszthelyettesekre, hadapródokra, mint reájuk, ezért szigorubb a rendszer s kevesebb fiatal ember kap arany bojtot: utóvégre ezt a hadsereg vezető emberei jobban tudják s ha igy cselekszenek, mindenesetre nem azért cselekesznek igy, hogy kijátszák a törvényt. Fokozatosan azonban mégis megtörténik az előléptetés s ha egyébkor nem, de a honvédséghez való áthelyezéssel egyidejüleg érkezik a hadnagyi sarzsi. Ha egyébkor nem, hangsulyozzuk, mert a legtöbb tartalékos tiszthelyettes és hadapród még a közös hadseregben avanzsál, rendszerint az első, esetleg a második fegyvergyakorlat végeztével.

Még egyet nehezményeznek az ellenzéki lapok. Azt, hogy a közös hadügy-

Az „Aradi Közlöny" tárczája.

A szellem.

— Guy de Maupassant. —

Forditotta: Dr. Papp Dezső.

Őrülten szerettem őt! Miért is szeretünk? visszás dolog, csak egy lényt látunk a nagyvilágban, csupán egy gondolatot dédelgetünk lelkünkben, egy vágyat a szivünkben, egy nevet ajkunkon; egy nevet, mely a forrás vizéhez hasonlóan lelkünk mélyéből szünetlenül ajkunkra tör, melyet emlegetünk, ismétlünk, mormolunk mint valami imát, szakadatlanul mindenütt.

Nem regélem el történetünket. A szerelemnek csak egy a meséje, mindig ugyanaz. Találkoztunk, megszerettük egymást. Enynyi az egész. Es egy álló évig élveztem gyöngédségét, ölelését, kedveskedéseit, édes szavait, lebilincselve, rabbá téve mindattól, ami tőle jött, annyira, hogy nem tudtam éjjel van-e vagy nappal, holt vagyok-e vagy eleven, ezen a vén földgömbön élek-e vagy máshol.

Es ime, meghalt. Hogyan? Nem tudom.

Egy zivataros este átázva hazajött és másnap köhögni kezdett. Körülbelül egy hétig köhögött, azután ágyba dőlt.

Hogy mi történt aztán, nem tudom.

Orvosok jöttek, gyógyszert rendeltek, eltávoztak. A gyógyszereket haza hordták s egy ápolónő bevétette vele. Kezei forrók voltak, homloka iszó és verejtékes, szemei fénylők és bánatosak. Kérdéseimre nem válaszolt. Mit mondtunk egymásnak, nem tudom. Mindent elfeledtem, mindent, mindent! Meghalt. Nagyon emlékezem könnyed sóhajára, arra a bágyadt, röpke, végső pihegésre. Az ápolónő csak ennyit szólt: „Ah!" megértettem.

Egyébről mit sem tudok. Semmit. Láttam egy lelkészt, aki igy szólt hozzám: „Az ön maitressze." Ugy éreztem, hogy szidalmazza. Mivel már meghalt, nem volt hozzá joga, hogy tudja visszonyunkat. Elüztem. Jött egy másik, jóságos, szelid. Zokogtam, midőn róla beszélt.

A temetés ezerféle részletéről kérdezősködtek tőlem. Már nem tudom, miről. Csak a koporsóra emlékezem tisztán, a kalapács ütésekre, melyekkel leszegezték. Oh! istenem!

Eltemették! eltemették őt, abba a sötét üregbe! Néhány barátnője jött csak el. En elmenekültem, elfutottam. Sokáig barangoltam az utczákon. Aztán haza mentem s másnap utra keltem.

Tegnap tértem vissza Párisba.

Midőn ujra megláttam a szobámat, szobánkat, ágyunkat, butorainkat, az egész házat, melyben minden akként maradt halála után mint volt életében, oly heves bubánat fogott el ismét, hogy az ablakon keresztül csaknem az utczára vetettem ki magamat. E régi emlékek, e falak közt, melyek láthatatlan hézagai az ő lényének, testének, lehelletének ezernyi atomját őrizték meg magukban, nem maradhattam meg. Kalapomat véve távozni készültem. A kijárathoz közeledve az előszoba nagy állótükre előtt haladtam el, melyet ő tétetett ide, hogy távozás közben minden nap tetőtől talpig megláthassa, kifogástalan e a toilette-je.

A tükörrel szemben, mely annyiszor sugározta vissza őt, megálltam. Remegve vetettem szemeimet a sima, mély, üres üvegre, melynek fénye annyiszor övezte őt körül, mint az én rajongó pillantásom. Ugy tetszett, hogy szeretem e tükröt. Megérintettem — hideg volt!

Oh, az emlék, ez az égető, fájó el nem muló, rettenetes tükör minden kint ujra átszenvedtet velünk! Boldogok azok, akiknek szivén mint a tükör sima lapján a sugarak nyomtalanul tünnek el, akik mindent feledtek, ami előttük történt, mindenkit, aki magát nézegette bennük, vonzalommal, szerelemmel. Oh! mint szenvedek!

Akaratom, tudomásom, szándékom ellenére távoztam hazulról s megindultam a temető felé. Megtaláltam egyszerű sirját s rajta

miniszter a csapat-parancsnokokhoz küldött Reservat-Befehlekkel erősen szemmel tartja a tartalékos tisztek polgári állását, nevezetesen azt, hogy az illető foglalkozása vagy társadalmi helyzete nincs-e inkompabilitásban az arany kardbojt tekintélyével? Nos, ennek az intézkedésnek is meg van a maga indokoltsága. Ha más nem, szükségessé teszi az ugynevezett svindli-kurzus, melynek révén — tisztelet a számos kivételnek — vegyes elemek is kerülnek az egyéves önkénytesek közzé. Az önkénytességre előkészitő magán-iskolák nem válogatják az anyagot, könnyen mutatnak fel a kandidátussal kellő sikert s óhatatlan az, hogy ilyen alkalmakkor egy-egy a katonai követelményeknek különben megfelelő, olyan absolvált önkénytes ne kapjon tiszti kardot, a kit a kevésbé finyás czivil körök sem szivesen fogadnak a jobb társaságokban. Ezeket, az ilyen tartalékos tiszteket illeti a fent emlitett intézkedés s bizony megesik, hogy egy-egy társadalmilag diskvalifikált reservahadnagyot, vagy olyant, a ki a tiszti ranggal össze nem férő foglalkozásba kezd a vizsga sikeres letétele után, boykottiroznak. Törüljék a svindli-kurzust, csak az arra felhatalmazott középiskolák érettségi bizonyitványa nyissa meg az ajtót az önkénytesi jogra igényt tartó fiatal embereknek s akkor nem lesz szükség e fajta körültekintő intézkedés hozatalára.

Ne tulozzunk mindég és mindenben, ne akarjunk minden áron kákán is csomót keresni akkor, a mikor törvényhozási intézmények elbirálásáról van szó. Utóvégre semmi sincs a nap alatt olyan tökéletes, a mit kifogásolni, a min igazitani javitani ne kellene és lehetne s ha tanácscsal akarunk előállani azért, hogy a helyzeten legjobban felfogott érdekünk szerint segitsünk, beszéljük meg a dolgot higgadtan, szépen s támaszszuk a dorongot az ajtófélfához.

A kiegyezési tárgyalások folytatása. Báró Glanz osztrák kereskedelemügyi miniszter és lovag Guttenberg osztrák vasuti miniszter ma este Budapestre érkeznek és holnap délelőtt különféle kiegyezések ügyében tárgyalni fognak magyar kollégáikkal. A tanácskozásokban magyar részről báró Bánffy Dezső miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter, báró Bániel Ernő kereskedelemügyi miniszter és Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter vesznek részt.

Tizennégy mentelmi ügyben intéztek hatósági megkeresést az országgyülés megnyitása óta a képviselőházhoz. Ezekben a megkeresésekben, melyeket a jövő hó folyamán tárgyalás alá fog venni a ház mentelmi bizottsága, a beérkezés sorrendje szerint kérik mentelmi joga felfüggesztését Serbán Miklósnak sajtó utján elkövetett becsületsértés, Csipkay Károlynak párviadal, Zmeskál Zoltánnak hatóság elleni erőszak, Pulszky Ágostnak és Iváuka Oszkárnak párviadal, Rohonczy Gedeonnak és Berseviczy Albertnek párviadal miatt való jogerős elitéltetés, Pichler Győzőnek sajtó utján elkövetett rágalmazás és becsületsértés s egy más ügyben nyilvános rágalmazás, Sima Ferencznek hamis vád, Papp Eleknek rágalmazás és becsületsértés, Lepsényi Miklósnak hitfelekezet elleni izgatás miatt két ügyben, végül pedig Pulszky Agostnak és Szentiványi Árpádnak párviadal vétsége czimén.

Állatbiztositás.

Arad, december 24.

A socialis kérdés olyan, mint a monda szerinti ama bizonyos kő, melyet hajdan helyéről egy földmives elemelt és a melynek nyomán feltolulo viztömegből keletkezett a Balaton tava.

Jó-rosz irányban, minden socialista ilyen követ hengerget.

Lehet, hogy többet találunk tervezni, mint a mennyit anyagi erőnk megbir, de jusson eszébe mindenkinek a természet örök és változhatatlan törvénye, mely milliom és milliomszorta több magot, több csirát termel, mint a mennyi valósággal életre kelhet.

Ez örök törvény az eszmék világában is érvényesül, mert igen-igen sok eszmét kell termelnünk, hogy azokból egyet-kettőt megvalósithassunk.

Üres óráimban én is erre az eszme-gyártásra vállalkozom, a jövő fogja majd megmutatni, hogy az elemelt kő nyomában felfakadt nagy tömege a viznek nyugodt, csendes Balatont fog-é képezni, vagy romboló viszáradást?!

Azt hiszem, hogy Balatont, melyben a jólétnek örvendő halak — a földmiverek és földbirtokosok — megelégedetten fognak nem tengeni, mint ma, de megerősödve, megizmosodva a maguk családjuk, hazánk és az egész emberiség javára élni és dolgozni.

*

Azt mondják az ellenzéki emberek és az ellenzéki lapok, hogy a királyi trónbeszéd üres. En az ellenkezőt állitom és azt mondom, hogy oly sokat igérő és mondó trónbeszédet talán sohasem hallottunk a magyar király ajkairól.

Minden szó egy-egy megvalósitandó nagy eszmét rejt magában, csak tudni kell azt olvasni.

Példaképen, vaktában kiveszem a sok közül az abban előforduló következő szót:

„Allatbiztositás", — és megkisérlem azt megmagyarázni, hogy azok is megértsék, a kik a trónbeszédben mitsem láttak eddig.

Akár államilag, akár megyeileg, akár községileg, akár szövetkezeti uton, akár bármely más alkalmas módon fogják azt eszközölni, a mai gazdasági rendet teljesen meg fogja változtatni.

Hiszen nem fog a kétökrös szegény gazda — ha egyik ökre el is pusztul — soha ökör nélkül maradni. Az a pár krajczárja, a mibe az állatbiztositása fog kerülni, busásan meghozza kamatját abban, hogy a többi gazdák aránylag az ő kárát pótolni fogják.

Nem fognak parlagon heverni azok a határszéli havasi legelők, a hová eddig csak elvétve mertek állatokat legelni hajtani, mert az elkárosodás veszélyének voltak kitéve. Hiszen ha egy-egy ökrőt a farkas el is fogna azt — mert a kár közös — könnyen viselnék el.

Az állatbiztositást okvetlenül követni fogja a gazdák összes állatainak törzskönyvezése: és ha ez meg van, feltétlenül meg fogja teremteni az ingó jelzálog-forgalmat.

Ez pedig megmérhetetlenül nagy lépés lenne a gazdák helyzetének javitása utján.

A határszéleken a marha csempészet megakadályozásáért az állatok törzskönyvezése már keresztül van vive.

Ott minden gazda kap egy takarékpénztári betéti könyvhez hasonlitó kis könyvecskét; abban állatai körül vannak irva és ennek megfelelőleg vezeti a törzskönyvvezető egy-két krajczárnyi dijért az állat törzskönyvet és mindkét könyvbe a marhákra vonatkozó minden változást, gyarapodást és apadást köszönetességgel bevezet.

Magam tapasztaltam a havasalján, hogy birói végrehajtó a birói végrehajtást ugy eszközölte, hogy a több mint egy napi járó havasi levegőre kihajtott ökrökre vonatkozólag ugy foganatositotta a birói zárt, hogy ennek megtörténtét a törzskönyvbe és könyvecskébe leendő bejegyzés czéljából a kinevezett könyvvezetőnél jegyzőkönyvbe adta. És ezzel a birói végrehajtás be lett fejezve.

Ha gyakorlatilag jól beválik az ilyen

---

a márványkeresztet e néhány szóval: „Szeretett, szerették, meghalt."

Ott van lent a mélyben, elporladva! Mily borzasztó! A földre borulva zokogtam!

Igy maradtam hosszu, hosszu ideig. Egyszerre azt vettem észre, hogy az est leszállt. Ekkor egy bizarr, őrült vágy, a késő bebesett szerelem vágya szállott meg. Mellette akartam tölteni az éjt, az utolsót, sirján zokogva. De majd észrevesznek, majd elüznek. Mit tegyek? Oselt eszeltem ki, fölkeltem s bolyongani kezdtem a már letüntek e birodalmában. Mentem, haladtam mind tovább, tovább. Mily kicsiny ez a város, ahhoz képest, amelyben élünk! S az élőknél mégis mennyivel számosabbak e halottak. Nekünk magas épületekre, utczákra, annyi térre van szükségünk, hogy négy nemzedék szemlélhetné a napot, ihatná a patakok vizét, a szőlő nedűjét s ehetné a rónák kenyerét egyszerre.

S a holtak minden nemzedéke részére, a napjainkig élt emberiség összes ivadékai számára mi marad? Egy sirkert, csaknem semmi. A föld magába fogadta őket, a feledés rájuk borult. Isten hozzátok!

Az uj temető végén egyszerre elértem a régi temetőt, ahol a régi halottak fejezik már be a föld rögével való egybevegyülésüket, ahol már maguk a sirkeresztek porladoznak s a hova holnap az utoljára jöttek kerülnek.

Tele van mezei virágokkal, erős fekete cyprusokkal. Emberi testtel táplált szomoru és fenséges sirkert.

Egyedül voltam, egész egyedül. Egy zöldülő fa alá kuporodtam A vastag és komor ágak közé rejtőztem egészen s mint hajótörött az egy szál gerendán, várakoztam a fa törzsen.

*

Mikor leszállt a fekete, komor fekete éj, elhagytam menedékemet, csendesen, lassu léptekkel, zajtalanul járkálni kezdtem a halottakkal tömött talajon. Sokáig, nagyon sokáig bolyongtam. Nem találtam meg őt. Kitárt karokkal, tágra nyilt szemekkel, untalan beletűtközve kezeimmel, lábaimmal, térdeimmel, mellemmel sőt a fejemmel egy-egy siremlékbe, járkáltam összevissza a nélkül, hogy rá akadtam volna. Sirkövekbe, keresztekbe, vasrácsokba, üvegkoszorukba, hervadt virágokba ütköztek ujjaim. A betűkön végig jártatva ujjaimat, elolvastam a neveket. Nem akartam rá! Minő éj! Minő éj!

Semmi holdvilág. Rettegni kezdtem, szörnyű félelemmel e keskeny ösvényeken, két siremlék sor között. Sirhantok mindenütt, jobbra balra, előttem, körülöttem mindenütt sirhantok. Ráültem az egyikre, mert térdeim már roskadoztak. Hallottam szivem dobogását! És hallottam egyebet is. Mit? megfejthetetlen, zavaros morajt. Vajjon őrült agyamban, az áthatatlan éjben vagy a holttestekkel bevetett rejtelmes földben volt e az? Körülnéztem.

Meddig maradtam igy, nem tudom. Az iszonyat megbenitott, a félelemtől kábultan kész voltam orditani, meghalni.

És egyszerre ugy tetszett, hogy a márványlap, melyen ülök, megmozdult alattam. Valóban megmozdult, mintha fölemelték volna. Egy ugrással a szomszéd sirhalomra vetettem magamat s láttam, amint a márványlap, melyen imént ültem, egész magasságában fölemelkedik s a halott, egy meztelen csontváz, megjelenik, meggörnyedt vállal félrevetve azt. Láttam, s bár az éj sürü sötét volt, nagyon jól láttam, s a kereszten ezt olvashattam.

„Itt nyugszik Jacques Olivant. Elt ötvenegy évet. Szerette övéit, becsületes és jó volt s kimult az Urban."

Erre a halott is elolvasta, ami a sirkövére volt irva. Aztán felvett az utszéléről egy kavicsot, egy hegyes kis kavicsot s kezdte lekaparni a szavakat. Lassan mindent lekapart s szemüregeivel nézte a helyet, mely az imént betűkkel volt televésve. Mutató ujja csonthegyével, csillanó betűkkel, mintha falon gyujtóval irt volna, irta a következőket:

„Itt nyugszik Jacques Olivant. Elt ötvenegy évet. Embertelenségével siettette atyja halálát, aki után örökölni óhajtott, kinozta nejét, gyötörte gyermekeit, megcsalta, meglopta ha csak tehette szomszédait és meghalt nyomorultan.

ügyekben, miért ne lehetne az állati törzskönyvek segélyével az ingó kézi jelzálogbaadást foganatositani? A törzskönyvvezető rendes közhitelü bevezetéssel foganatositaná azt, körülbelül ugy mint az ingatlanoknál, csak kevesebb formasággal.

Például: nem kellene kérvény; elég lenne ha a közokiratot a hitelező felmutatja, azt a törzskönyvvezető záradékolná, e záradékot a tözskönyvbe is bevezetné; és amikor a marha leveleket kiállitja e záradékot arra is rávezetné.

A vevő a vásárkor tájékozva lenne azonnal, hogy az az állat, melyet megvesz, esetleg többekkel együtt, bizonyos összeg erejéig kézi jelzálog tárgya és a vételár kifizetése előtt előbb a hitelezővel jönne tisztába.

Ma a gazdák személyes hitele szinte két olyan drága, mint a kereskedőké. Azzal védekeznek a hitelezők: ha nincs jelzálogilag biztositva, minden személyes hitel, mit a gazda igénybe vesz, több rizikóval jár, mint a kereskedőknél. Mert előbb a per, azután jön a végrehajtás és addig, mig a dolog annyira érik, tuladhat a gazda ingó vagyonán, és az ingatlan rendszerint már dologi teherrel van terhelve; gyakran nem szükséges ingatlanokat kell a hitelezőnek megszereznie, ha nem is pénzéhez, de annak egyenértékéhez akar jutni.

A fent röviden kifejtett módon a hitelező előnyösebb helyzetbe fog jutni, el fogja engedni a rizikóért követelt kamat-többletet és ezzel nemcsak a földmiveseken, de a csak ingó vagyonnal, gazdasági beruházásokkal és felszerelésekkel biró bérlő-osztályon is segitve lesz.

A kivitel módjainak megállapitása, az erre vonatkozó törvényjavaslat megszerkesztése és megokolása, egy szóval az előkészités és gyakorlati keresztülvitel munkája a magyar gazdág dolga.

Saját jól felfogott érdekükben szerkesszék meg az erre vonatkozó törvényjavaslatokat és terjesszék azokat az országgyülés elébe, mert ott kérelmük, követeléük nem lesz elhangzó szó. Hiszen a király, midőn trónbeszédében erre egyenesen felhivta a gazdákat, már kitüzte e dolgot a haladás zászlójára.

Dr. GIDÓFALVY ISTVÁN.

IDŐJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 764.4 milliméter, délután 2 órakor 764.7 milliméter. **Hőmérsék:** reggel 7 órakor C° + 2.0, délután 2 órakor C° + 3.6. **Szél iránya és ereje:** reggel 7 órakor K. 1, délután 2 órakor ÉN. 4. **Felhézet:** reggel borult, délután borult. **Csapadék** az utóbbi 24 órában: 6 milliméter.

Mikor az irást befejezte, megszemlélte müvét. S visszafordulva láttam, hogy minden sir megnyilt, minden halott előjött s mind lekaparta a sirkövére vésett hazug szavakat, hogy helyére bevésse az igazságot.

És láttam, hogy mindegyik hóhérja volt embertársainak, undok, becstelen, kétszinü, hazug, rágalmazó, irigy, gaz, akik loptak, csaltak s elkövettek minden gyalázatosságot. Azok a jó apák, hüséges hitvesek, odaadó gyermekek, szeplőtlen szüzek és fedhetetlen jellemü férfiak és nők!

Mindannyi egyszerre irta le örök tanyája küszöbén a kegyetlen, rettenetes és szent igazságot, melyet senki sem ismer vagy nem látszik ismerni.

Gondoltam, hogy bizonyára Ő is lekaparta a sirkövére vésett szókat, a megnyilt sirok köst a holttestek, csontvázak közepette félelem nélkül hozzáfutottam, tudva, hogy azonnal meglelem.

Megismertem messziről bár nem láttam szemfedővel letakarva arcát.

S a márványkereszten, hol az imént ezt olvastam:

„Szeretett, szerették, meghalt," e szavakat láttam:

„Egyszer hagyta el otthonát, hogy megcsalja kedvesét, az esőben megfázott és meghalt."

Mánap hajnalban egy sirhant mellől ugy szedtek föl élettelenül.

IDŐJOSLÁS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— December 30. —

Változó felhőzet. Éjjeli fagy. Helyenként csapadék.

HIREK.

Arad, december 30.

Vonatok indulása ARADRÓL:		Vonatok érkezése ARADRA:	
Budapestre gyv. reg.	8.18	Budapestről szv. reg.	6.05
„ szv. de.	11.20	„ szv. du.	3.55
„ tv. du.	3.56	„ gyv. este	6.52
„ szv. este	9.35	Csabáról (péntek) reg.	7.—
Csabára (péntek) de.	12.—	Szolnokról tv. reg.	9.10
Szolnokra vv. reg.	5.10	„ szv. este	8.47
Tövisre szv. reg.	6.30	Tövisről vv. reg.	6.54
„ szv. du.	4.30	„ gyv. reg.	8.08
„ gyv. este	7.02	„ tv. de.	10.50
Seborsinra vv. du.	2.30	„ szv. este	8.55
Temesvárra szv. reg.	6.20	Radnáról tv. du.	3.12
„ szv. de.	11.25	Temesvárról vv. de.	10.48
„ vv. du.	5.—	„ szv. du.	3.44
Szegedre szv. reg.	4.45	„ szv. este	10.55
„ szv. de.	3.46	Szegedről szv. de.	8.38
„ vv. du.	4.10	„ szv. este	6.42
Brádra szv. reg.	6.39	„ szv. éjjel	10.25
„ vv. de.	11.55	Brádról szv. de.	8.08
„ szv. du.	4.50	„ vv. de.	11.05
Kétegyházáig du.	2.22	„ szv. este	6.25
		Kétegyházától de.	12.50

December 30. Szerda. Róm. kath. naptár: Dávid. — Protestáns naptár: Dávid. — Görög-keleti naptár (decz. 18.): Sebesty. — A nap kél 7 óra 51 perczkor, nyugszik 4 óra 13 perczkor. — A hold kél 4 óra 7 perczkor, nyugszik 12 óra 53 perczkor.

December 31. A „Szárnyaskerék" dalkör Sylvester-estélye (Fehér Kereszt.) — Sylvester-estély a várban. — A Sylvester-asztaltársaság estélye. — A világosi kaszinó táncszigalma. — A pécskai ifjuság mulatsága.

Január 2. A Kölcsey-egyesület második estélye.

Január 9. A cs. és kir. 83-ik ezred egyéves önkénytesseinek bálja (Fehér Kereszt.) — A pankotai nőegyesület táncszigalma.

Január 11. Aradmegye évnegyedes közgyülése délelőtt 9 órakor.

Január 16. Az aradi israelita jótékony nőegyesület táncszigalma (Fehér Kereszt.)

Január 31. Az aradi könyvnyomdászok táncczestélye (Központi szálloda.)

Szabadságharczi emléktárgyak országos muzeuma (szinházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Belépet díjtalan.

Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Lapunk mai számához vidéki előfizetőink részére postautalványt mellékel a kiadóhivatal. Felkérjük igen tisztelt vidéki előfizetőinket, hogy ezekkel az uj negyedévre, illetve félévre szóló előfizetést mielőbb megujitani kegyeskedjenek, hogy a lap küldésében semmi akadály ne álljon be.

— **Elmaradt ünnepélyességek.** Szathmáry Gyula kir. tanácsos, alispán 25 évi szolgálatának évforduló napját, melyről mi magunk e lap karácsonyi számában emlékeztünk meg, fényes ünnepélyességekkel készült emlékezetessé tenni a megye tisztviselői kara. Amde ember tervez, az — alispán végez. Hogy hogy nem neszét vette ünnepelni vágyó embereinek merényletes szándékát és a tőle megszokott erélyességgel ugy végét szakitotta minden tervezgetésnek, hogy az ötvenedik évforduló napig szó sem lehet alispáni jubileumról. Kereken megmondta, hogy ő szőkik minden ünnepélyesség elől és aki őt igazán becsüli, távoztassa el tőle ezt a keserü poharat. Ezzel aztán végképpen le van fujva minden jubileumi parádénak, mert a derék alispánt valamennyi embere sokkal inkább szereti és sokkal többre becsüli, semhogy bármivel is kellemetlenkedni akarna neki. Még a jubileumával sem. Egy füst alatt most már megirhatjuk itt azt is, hogy a köztiszteletben álló alispánon kivül négyen vannak még a megyénél jubiláns tisztviselők: Jank János a derék eleki főszolgabiró, Pecskán Sándor a szorgalomban alispánjával versengő árvaszéki helyettes elnök, Bittó Károly a nepszerü és kitünő levéltárnok e talán 25 évnél jóval többet számlál a szolgálatban Isseskutz Károly dr. a megye méltán kedvelt és nagyrabecsült főorvosa.

— **A főispán hivatalvizsgálaton.** Tegnap fejezte be Fábián László főispán hivatalos körutját a megyében, megvizsgálván a sorrendben utolsónak maradt pécskai szolgabiróságot. Ugy itt, mint az ugyancsak tegnap megvizsgált kisjenői szolgabiróságnál a legpéldásabb rendet találta a főispán. Mindkét vizsgálaton a főispánon kivül Szathmáry Gyula alispán és Sorbán János főispáni titkár is részt vettek.

— **A második felolvasó-estély.** A Kölcsey-Egyesület második felolvasó estélye jövő szombaton, január 2-án, a városháza disztermében tartatik, következő müsorral: 1. A nők a renaissanceban, irta és felolvassa Lauró Albert tanár. 2. Lipsinszky, Concerto mililitaire, hegedün előadja Unger Mór, conservatoriumi tanár; zongorán kiséri Schreyer Harry conservatoriumi igazgató. 3. Dalok. Enekli Csik Irén urhölgy, zongorán kiséri Balog Gusztáv karmester. Kezdete négy és fél órakor pontban. Helyárak: ülőhely az első három sorban 60 kr, a többi sorokban 40 kr, belépti dij 30 kr, karszat (diák) jegy 15 kr. Jegyek kaphatók ifj. Klein Mór, Révész Nándor és Schreyer és Keppich uraknál.

— **A kamara ülése.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara ma, szerdán délután 5 órakor saját helyiségében teljes ülést tart, a melyen az elnöki és titkári jelentések után tárgyalni fogja Brád és Csermő községek vásári ügyét s több közérdekü dolgot. Az ülésre e helyen is felhivjuk a kamarai tagok figyelmét.

— **Návay Aladár kitüntetése.** A szerb király, a mint Belgrádból távirják, Návay Aladár dr. miniszteri titkárnak a Vaskapu megnyitási ünnepélyekből kifolyólag a Takova-rend középkeresztjét adományozta.

— **A központi választmány ülése.** Aradváros központi választmánya tegnap délelőtt 11 és fél órakor ülést tartott Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester elnöklete alatt, melyen jelen voltak: Institoris Kálmán főjegyző, Szalay Antal, Tedeschi Viktor Vizer Péter, Remetey F. Károly és Kristyóry János. Az ülés egyedüli tárgya az országgyülési képviselő választók névjegyzékének bemutatása volt két példányban, melyek egyike a belügyminisztherhez felterjesztetik, másika pedig a törvényhatóságnak kiadatik a levéltárban leendő megőrzés végett. A választók névjegyzékének betüsoros mutatója most lévén leirás alatt azt holnapi számunkban ismertetjük.

— **Munkácsy Mihályról.** Egy könyomatos hire szerint Munkácsy Mihály állapota folyton javul. A mesteren meglátszik ugyan a kiállott szenvedés nyoma, de gyógyulása tartós és meglehet, hogy már a tavaszszal, helyreállt egészséggel, vissza fog térni Budapestre.

— **A sorozó bizottságok megalakulása.** Lapunk egyik közelebbi számában jeleztük a jövő év márczius hó 1-én kezdődő sorozások határidejét, most abban a helyzetben vagyunk, hogy a sorozó bizottságok megalakulásáról is számot adhatunk. A megye tiz sorozó járásában igy osztotta be Szathmáry Gyula alispán a bizottság polgári tagjait: a világosi járásban polgári elnök Bohus Lajos báró, polgári orvos Altschul Henrik dr., az aradi, pécskai, borossebesi és eleki sorozójárásokban polgári elnök Szathmáry Gyula alispán, polgári orvosok Isseskutz Károly dr. megyei főorvos, Reitter Ödön dr., Ormi Mór dr. és Vilányi Izidor dr. járási orvosok, a borosjenői és kisjenői járásokban polgári elnök Dálnoki Nagy Lajos dr. főjegyző, polgári orvosok Csillag Ignácz dr. és Vékony Albert dr. járási orvosok, a ter-

novai és nagyhalmágyi járásokban polgári elnök Lengyel Sándor dr. megyei aljegyző, polgári orvosok Brück Gyula dr. és Weisz Armin dr. járási orvosok, végre aradnai sorozó járásban polgári elnök Schill József, megyei aljegyző és polgár orvos Walthier Adám dr. járási orvos. A közös hadsereg részéről részt vesznek a sorozó bizottságban: Szlimák András cs. és kir. őrnagy, hadkiegészitési parancsnok és Pfefferkorn Gyula csász. és kir. főhadnagy. A honvédségi tagokat még csak ezután rendelik ki.

— **Fölmentett főudvarmester.** Mint a hivatalos lapban olvassuk, a király Vécsey Sándor bárót, József főherczeg főudvarmesterét, hü és eredményes szolgálatainak elismerése mellett ezen állásától felmentette.

— **Karácsony-fa ünnep Péczkán.** A m. péczkai községi iskolában 23—24 és 27-én tartatott meg a karácsonyfa ünnep. — Mint levelezőnk irja — hárem előadás volt, s mind hármon zsufolásig megtelt a terem, eljött a két Péczka minden rendü-rangu lakósa, hogy lásson olyat minőt még nem látott. A négy méter magas tanteremben a menyezetig emelkedett az angyalok kara festői ecsetre méltó csoportositásban, előttük a szent család, a pásztorokkal s királyokkal. Meghatva szemlélte mindenki a görögtüz által megvilágitott élőképet s elragadtatva hallgatta a gyönyörü éneket, mit az iskolás gyermekek Schwarz Lenke tanitónő diskrét harmonium kisérete mellett adtak elő, közbe-közbe alkalmi szavalatokkal. Az előadást magas szinvonalra emelte azon beszéd, mit előadás végével Szathmáry Geyza plébános intézett a gyermekekhez, szivükre kötve, hogy legyenek szeretettel, bálával tanitóik iránt, mert azok ezen tettükkel is azt bizonyitják, hogy nem kimélve időt, nem kimélve fáradságot, minden alkalmat kihasználnak, ha nevelésükről van szó. A beszéd nagy hatást ért el, mert nélkülözte a felekezeti szinezetet s alaptonusa a szeretet volt, a mi nem viselt magán sem nemzetiségi, sem felekezeti jelleget. Nagy jelentőségü ez ünnepély azért is, mert felébresztette a részvétet a szegény tanulók iránt, kik ugyszólván az idén először részesülnek támogatásban. 27 szegény tanuló nyert ez alkalommal meleg téli ruhát s azonkivül mindegyik egy tányér diót s almát. M. Péczka tanitó testülete derekasan oldotta meg feladatát s bizonyosra vehetjük, hogy jövőre egy szegény gyermek sem fog dideregni vagy ruha hiány miatt iskolát mulasztani. Az ily tanitói kar, mely kifelé is igy tud hatni, méltán érdemelne melegebb pártfogást községe részéről.

— **Állatorvos választások a megyében.** Arad megye két községében töltötték be tegnap választás utján az üresedésbe jött állatorvosi állásokat. Szemlakon a többség Stár Lajost választotta meg, Világoson pedig egyhangulag Kuffner Alajos marczibányi dombegyházi állatorvost kiáltották ki négy pályázó közül.

— **A megszökött herczegnő.** Chimay herczegnő és szerelmese, Rigó Jancsi még mindig ott vannak Budapesten. Lakásukból, a Rémi-szállodából ki-kijárnak, sétálnak mindenfelé, de a közönség már nem csődül kivánczian utánuk, ha meglátja őket véletlenül az utczán, beszélni róluk: kiment a divatból, unalmas immár. Francsia és német lapok szenzácziókban utazó riporterei négy hónap óta egyebet sem tesznek, mint ennek a bájos idillnek a legtitkosabb, legintimebb részleteit hozogatják nyilvánosságra, nem lehet hát csodálni, ha egy pár nap mulva semmi szenzácziót sem fog okozni az érdekes pár, ha csak legfeljebb a herczegnő tovább nem szökik.

— **Deczember a délvidéken.** E vége felé járó hónapban majdnem állandóan tavaszi volt az időjárás. Karácsony előtt aztán annyira megenyhült, hogy a fák rügyei duzzadni kezdettek, minha márczius volnánk s nem télben. Téli kabátra nem volt szükség; karácsony ünnepén a nők Fehértemplomban derékben mentek a templomba. Deczember 27-én kezdett esni, minek vége talán havazás lesz. Az enyhe időnek az a jó oldala volt a gazdákra nézve, hogy az őszi vetést, aminek végzésében november megakadályozta őket, nagyrészben bevégezték; az összes lakosság pedig kevesebb fát fogyasztott. S ez is valami!

— **Az uj fedeztetési állomások Aradmegyében.** A földmivelésügyi miniszter a vármegye közönségéhez intézett leiratában tudatja, hogy az 1897-iki idényre Aradvármegye területén a következő fedeztetési állomásokat létesitette: Arad, Fakert, Gyula-Varsánd, Glogovácz, Kis-Pereg, Kurtics, Magyar-Péczka, Mácsa, Nagy-Pél, Megyes-Bodzás, Megyes-Egyháza, Nagy-Kamarás, O-Péczka, Ottlaka, Pankota, Székudvar, Szemlak, Uj-Panát, Világos, Silingyia és Borosjenő.

— **Uj gyermek zenekar.** Mintegy kéthonappal ezelőtt Péczkán egy fuvó zenekar alakult. Mint levelezőnk irja, ez ideig 30 tagból áll. A karácsonyi ünnepek alatt mutatta be eddigi haladását, mi karmesterének becsületére válik, hat darabot játszanak eddig oly biztossággal, hogy ha igy haladnak egyike lesz a megye első fuvó gyermek zenekarának.

— **A gőzfürdő.** Aradnak és Nagyváradnak már évek óta van gőzfürdője, még pedig olyan amilyen a fővárosban is számot tenne. Szegednek azonban még eddig nem volt s mégy általánossá vált az óhaj, hogy legyen. Amig Aradon és Nagyváradon magánvállalkozók vették kezükbe az ügyet, addig Szegeden a város maga állt be épitőnek, ami persze azt is jelenti, hogy a gőzfürdő sokba került. Harmadfél százezer forintot öltek be s azok, akik látták, azt mondják, hogy hetedhétországon nincs párja. A város, minekutána ily csinos összeget fektetett a fürdőbe, azt szerette volna, ha a tőke illendő kamatozással járna. Hanem hát a városok szándékát sem teljesitik az égiek s igy nemcsak a szegény ember jár olykor-olykor pórul. Nos, hát a város megczináltatta a gőzfürdőt és mindenkinek tudtára adta, hogy bérbe akarja adni. A vállalkozni akarók utána néztek a dolognak, átstudirozták a föltételeket és egy-hirján visszavonultak. A megmaradt egy ajánlkozó az első esztendőre 4500 forint bért igért s azt mondta, hogy est az összeget minden esztendőben 500 forinttal megtoldja, aminél fogva a város a hatodik esztendőben már 7000 forint bért kapna. Ezt az ajánlatot akkor végtelenül lenézték s azt mondták, hogy nem fogadják el. Igy tehát ujabb árlejtést hirdettek, amikor ismét csak egy pályázó akadt, aki azonban mindössze csak 3500 forint bért ajánlott és semmi mást. Ez már nem beszélt arról, hogy a bér a multó évekkel növekedni fog. Persze ezt sem fogadták el és megint kihirdették, hogy a szegedi uj gőzfürdő bérbeadandó. Valami csodálatos dolognak kell itt közbejátszania, mert a harmadik alkalommal is csak egy ajánlkozó merült föl. Az ajánlatot a tanács bontotta föl s a tanács olvasta el, amiből önként következik, hogy a tanács esett hanyatt, mert az uj vállalkozó azt irta, hogy a gőzfürdőért 400 azaz négyszáz forint bért hajlandó adni. Elképzelhető, hogy mekkora volt az elképedés, amiben csak akkor volt vége, mikor a bérelni akaró azt mondta, hogy az ajánlatban tollhiba esett, mert nem 400, hanem 4000 forintot hajlandó fizetni. Hogy most már mi lesz, nem lehet tudni. Igen valószinü, hogy ismét uj árlejtést hirdetnek s igy a szegedieknek lesz egy nagy gőzfürdőjük amelyben nem lehet fürdeni. Es ez még nevezetessé teheti ezt a derék szomszéd várost.

— **Kutyamarás.** Tegnap délelőtt az Iliés-utcza 74 számu ház előtt egy kóbor kutya megtámadott egy 8 éves kis fiucskát s azt a ballábán sulyosan megmarta. Boros Zoltánnak hivják a sebesültet, kit a nyomban megjelent Leitner Ernő dr. kerületi orvos szülői lakásán ápol. A kutyát állatorvosi megfigyelés alá vették.

— **Mária Dorottya főherczegnő otthon.** Most már csöndes családi fészekben él a fiatal herczegi pár: Orleansi Fülöp és Mária Dorottya. Ott laknak angol földön, Statford szomszédságában a woodnortoni kastélyban. A magyar főherczegasszonyt nagyon megszerették uj otthonában s a környék népe már is a jótékonyság angyalát látja benne. A woodnortoni kastély regényes hely, pompás fészek. A hegynek emelkedő, erdőkbe vezető nagy park közepében olyan, mint egy vadászkastély. — Az eveshami vasuti állomástól tölgyfasor vezet a parkhoz. Woodnortont az aumalei herczeg engedte át unokaöccsének s fölajánlotta székhelyéül neki a yorkhousei kastélyt Twickenhamban is, amely félórányira van Londontól. Woodnortonban elég élénk az élet. A kastélyban mindég van Francziaországból nehány vendég, akiknek a kedveért hetenkint nehányszor fácán- és nyulvadászatokat rendeznek. A herczeg ha nincs vendége, egyedül is elvadászgat. A sok vad a londoni francsia kórházba és a kastély környékén levő kórházakba kerül. A kastélyban nagyon pontos beosztással élnek. Reggel nyolcz órakor van a reggeli, a mely után a herczeg egész délelőtt dolgozik a titkárával s résztvesz a munkában gyakran egy-egy francsia ur a herczeg bizalmas barátja, aki bizonyos időre önként jön el Francziaországból a herczeg szolgálatára. Jelenleg a fiatal Lorge herczeg van a herczeg mellett. A dejeuner után délután néha vadászik a herczeg, aztán ujra az iróasztalánál van. Este nyolcz órakor már az ebédnek is vége van, kilencz órakor pedig már éjszaka van a kastélyban. A szolgaszemélyzet, a mely nem áll nagyon sok emberből, csupa francsia. York-Houseban az erdei idillnek vége lesz. York-House a közepén van Twickenhamnak, amely az angoloknak kedves kiránduló helye. York-House egy elég nagy kertben van, körülötte kertekkel, virágágyakkal szegélyezett utczákból áll a nyaraló-telep. A kétemeletes, kényelmes kastélyt remek festmények diszitik. Félesztendő mulva készülnek el a kastély ujjáalakitásával s akkor költözik át a herczegi pár.

— **Följelentés Rigóék ellen.** Rigó János és Chimay herczegnő budapesti tartózkodásának van egy pikáns részlete is. Egy ujságiró gondoskodott róla, hogy a szenzácziókból ez se hiányozzék. Följelentést adott be tegnap a VIII. kerületi kapitányságnál, hogy Rigó János és Chimay herczegné kihágást követett el azzal, hogy bejelentő lapjukat nem az igazságnak megfelelően töltötték ki. A kapitányság persze nagy zavarba jött a följelentés folytán. Utána néztek a dolognak és tényleg konstatálták, hogy a bejelentés helytelen, mert azon Rigó János és neje szerepelnek, a herczegnő pedig tudvalevőleg még nem feleségét szerencsés czigányprimásnak. Krecsányi kerületi kapitány zavarában a főkapitányághoz fordult tanácsért, a közigazgatási osztály vezetője, Rudnay Béla főkapitányhoz, aki ismét a belügyminisztériumtól kért utasitást. A telefon egész délelőtt csöngött, mig végre megérkezett a miniszterium utasitása, hogy Rigó János és a herczegnő megintendők, hogy bejelentő lapjaikat helyesbitsék. Az intésnek még a tegnapi nap folyamán meg is volt a foganatja, mert a délután folyamán két bejelentő lapot kapott a kapitányság. Az egyiken ez állott: Rigó János, magánzó Pákozd, 1860. A másik bejelentő lap, mely sokkal érdekesebb, igy hangzik:

Chimay Józsefné herczegné
magánzó, Párisból.
1869.

— **A kiállitás deficzitje.** Az ezredéves kiállitás leszerelési munkálatait már rövid idő alatt befejezik, ugy, hogy az elszámolásokat is hamarosan megejtik. A deficzit, mint jó forrásból halljuk, egy félmillió forint körül lesz, amelyet az állampénztár fog fedezni. Az állam tehát ama millió forinton kivül, melyet az osztálysorsjáték hajtott, összesen másfél milliót költött a kiállitásra.

— **A doktorkisasszony debutja.** A budapesti orvosi egyetem egyik nőhallgatójának tegnap érdekes debutje volt. Először történt ugyanis, hogy a boncztani intézet fekete tápláján négy férfikollégájával egyetemben őt is kirendelték — boncolásra. A debut igen jól sikerült, a miben érdeme van dr. Tellyesniczky tanársegédnek is, aki női kullát szállittatott a boncolóasztalra. A doktorand kisasszony csodálatraméltó flegmával vágott a hulla mellkasába s nem ájult el, mint valamikor a hires Herder és utána egész sor férfi kollégá-

ja. A bátor és biztos föllépés nem kis szenzációt keltett a férfi-kollégák között, akik lassankint el fognak szokni attól a gondolattól, hogy a doktorkisasszonyokat a gyönge nemhez számitsák.

— **Harcz a magyar szentbeszédért.** Aszódon eddig ugy a katholikusoknál, mint az evangelikusoknál az volt a szokás, hogy a templomi szent beszédeket fölváltva magyarul és tótul mondották. Leska József római katolikus plébános, ki nem régen került Aszódra, a tót szentbeszédeket egyszerüen megszüntette, a mi egyhangu kivánsága volt a város nagy többségében lévő magyarságának, mely ugy sem érti már a tót nyelvet. Erre az intézkedésre néhány pánszláv agitátor Schuszter püspökhöz ment s kérte, hogy az egyházat állitsa vissza régi jogába Leska plébánost pedig a multkor plébániáján megtámadták s követelték tőle, hogy a karácsonyi ünnepeken tótul prédikáljon. Azzal is fenyegetőztek, hogy botrányt csinálnak a templomban, ha ezt meg nem teszi. Az aszódi katolikus magyarok erre elhatározták, hogy nagyobb deputációt küldenek a püspökhöz, hogy véget vessenek a további háboruskodásnak s biztositsák a magyar nyelv jogát a templomukban.

— **Öngyilkos gymnazista.** Az ausztriai Tullnban szomoru karácsonya volt Lunaczek gyógyszerész családjának. A család két fia, kik Stockerauban járnak iskolába, a karácsony este jött haza. A fiatalabbik, a 16 éves Róbert, aki most jár másodszor a gimnázium 3-ik osztályába, a tanáraitól rossz bizonyitványt kapott, amiért erős szemrehányást tettek neki szülei. A fiu ezt annyira a szivére vette, hogy titokban cziankalit vett atyja gyógyszertárából és megmérgesztemagát. Reggel atyja halva találta ágyában. Tegnap volt a szerencsétlen fiu temetése, amelyre tanárai is elmentek. Kinos feltünést keltett, hogy a halottat pap nem kisérte utolsó utján.

— **Telefon kábel a Tisza alatt.** O-Becsét és Török-Becsét, a Tisza két ellenkező partján levő községeket a tavaszszal telefonnal összekötik. A telefon kábelje, mely a Tiszában lesz, 10.000 frtba kerül.

— **Rövidlátók a közös hadseregnél.** A közös hadügyminiszter néhány héttel ezelőtt elrendelte, hogy a legénység látóképessége orvosilag megvizsgáltassék. A vizsgálatnál kitünt, hogy a legénység közül igen sokan nem birnak oly látóképességgel, mint a melyet a hadi szolgálat megkövetel. — A rövidlátókat megfigyelés végett a kórházakban helyezték el, vagy pedig orvosi felügyelet alá helyezték. Az eredmény azonban az lett, hogy ezek nagy részét, mint a katonai szolgálatra alkalmatlant el kellett bocsátani. A sorozásnál eddig a hadkötelesek látóképességét nem vizsgálták meg, hanem megelégedtek azzal, ha a hadköteles kijelentette, hogy látóképessége kifogástalan. — Most el fogják rendelni, hogy a sorozásnál megjelentek szemeit és látóképességét orvosilag megvizsgálják, hogy később a mostanihoz hasonló bajok elő ne forduljanak.

— **Öngyilkosság az anya sirján** Megrenditő eset történt karácsony első napján Ujverbászon. Kirst Fülöp, ottani jómódu szülők 18 éves fia, aki Pesten egy előkelő fodrászüzletben volt alkalmazva, beleszeretett egy csinos szobaleányba, akit nőül is akart venni. Kirst a napokban tudtára adta atyjának nősülési szándékát és egyszersmint 500 frtot kért tőle arra a czélra, hogy önállosithassa magát. Az apa ugy a házassági engedélyt, valamint a kért anyagi segélyt is megvonta szerelmes fiától. Erre a fiatal Kirst annyira elkeseredett, hogy lejött Verbászra és miután atyjának egy bucsulevelet irt, kiment a temetőbe és édes anyjának sirján revolverrel szájába lőtt. Rögtön meghalt.

Nagy Lajos ur a „Fehér Kereszt" szálloda tulajdonosa a szintársulat által felruházott 20 szegény gyermeket karácsony első napján teljesen díjtalanul kitünő ebéddel látta el. Ezen nemeslelkü tettéért a szegény gyermekek és a Leszkay egylet nevében Nagy Lajos urnak hálás köszönetet nyilvánit: Arad, 1896. decz. 29. Ronaszéki Gusztáv a „Leszkay egyesület" elnöke.

Kedves kötelességet teljesitek, midőn nyilvánosan köszönöm meg Magyar-Pécska közönségének azon szives közreműködését, melylyel a m. pécskai községi tantestületet a karácsonyfa ünnepély rendezésében támogatni kegyes volt. Külön is ki kell emelnem: Vojtek Kálmánné, Povázsay Sománé, Leitner Pálné urnőket, kik a szegény tanulók részére egy-egy kosár almát, diót s különféle ruhákat küldeni szivesek voltak, Skrainka Lajosné urnőt 300 drb. karácsonyfa disz átengedéséért valamint a karácsonyfa feldiszitéséért, Kripp Józsefné urnőt, ki a karácsonyfa diszitésére 200 drb. különféle disztárgyat adott, Zdrahál Ferenczné urnőt, ki fáradhatlan buzgalommal segitett a gyermekruhák elkészitésében, Kaiser és Koós urakat, kik egy nagy karácsonyfát, különféle léczeket, — valamint Vojtek Kálmán s Rokszin János gyógyszerész urakat, kik nagy mennyiségü görögtüzet dijtalanul ajándékozni kegyesek voltak. Fogadják e nemes szivek a tantestület köszönetét a szegény tanulók nevében. Kelt M. Pécskán, 1896, decz. 28-án. Szomoru István igazgató tanitó.

GYÁSZROVAT.

† **Knapp Károly** ismert aradi vendéglős elhunytáról vettük részvéttel az alábbi gyászjelentést: Alólirottak mély fájdalommal tudatják saját, ugy számos rokonaik nevében is a forrón szeretett férj, édes atya, vő, sogor, unokaöcscs, unokatestvér és rokon Knapp Károly, vendéglősnek, folyó évi december hó 29-én, hajnali 2 órakor, életének 43-ik s boldog házassága 19-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek felvétele után történt jobblétre szenderültét. A boldogult hült tetemei december 30-án, d. u. fél 3 órakor fognak Fáczán-utcza 7. sz. saját házából, a helybeli rom. kath sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő gyászmise áldozat pedig decz. 31-én d. e 10 órakor fog a t. Minoritastyák szentegyházában az egek Urának bemutattatni. Béke poraira! Arad, 1896. decz. 29. Özv. Knapp Károlyné szül. Pichler Luiza, neje. Mariska, Károly, Aranka, gyermekei. Özv. Pichler Györgyné, anyósa. Pichler Mária, Körösi Lajosné. Pichler Jánosné, Pichler János. Körösi Lajos, Vágner József, sógornői és sógorai. Özv. Leikeman Ferenczné, nagynénje. Rotschiler Péter, Rotschiler Miklós, unokatestvérek.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Az aradi torna-egyesület** választmánya folyó hó 30-án délután 6 órakor a lyceumi tornacsarnokban ülést tart, melyre a választmány t. cz. tagjai ezennel meghivatnak. Kelt Aradon, 1896. évi december hó 30-án. Több fontos tárgy lévén napirenden, többek között a táncozvigalom rendezése és az 1896. évi közgyülés idejének megállapitása, a választmány t. tagjainak pontos megjelenését kéri az elnökség.

(*) **A tornaegyesület vivókőre.** Az aradi tornaegyesület és az ennek kebelében fennálló vivókör müködését a karácsonyi szünet után 1897. január hó 4-ikén és 5-ikén ujból megkezdi. Aradon, 1896. évi december hó 30-ikán. Nagy Sándor titkár müvezető.

TANÜGY.

(—) **Tanitói kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Furkó Imre eddigi gattajai állami elemi iskolai tanitót a lippai állami elemi iskolához helyezte át.

SZINHAZ ES IRODALOM.

A szinház müsora:

Szerda: A bányamester, operette.
Csütörtök: Ereszd be a tótot, énekes bohózat.
Péntek: Délután: A csókon szerzett vőlegény, énekes bohózat. Este: A szökött katona, szinmű.
Szombat: Hamlet, Salvini társulatának első felléptével; bérlet szünetben, mérsékelten emelt árakkal.
Hétfő: Othello, Salvini társulatának második felléptével; bérletszünetben, mérsékelten emelt árakkal.
Kedd: Romeo és Julia, Salvini társulatának harmadik felléptével; bérlet szünetben, mérsékelten emelt árakkal.

* **Salvini Aradon.** Leszkay András igazgató a következő szinházi jelentéssel tudatja Salvini vendégszereplését. Tisztelette jelentem Arad város és vidéke n. é. közönségének, miszerint szerencsés voltam a világhirü olasz tragikust Salvini Gusztáv urat három vendégjátékra megnyerni. Salvini Gusztáv ur a világhirü tragikus Angello Saltarelli olasz szintársulatával 1897. január hó 2-án szombaton fog először fellépni, szinre kerül: Hamlet. (Amleto.) Shakespeare tragédiája. Másodszor január hó 4-én hétfőn, szinre kerül: Othello (Otello) Shakespeare tragédiája. Harmadszor és utoljára január hó 5-én kedden: Romeó és Julia (Romeo e Giulietta.) Shakespeare tragédiája. Salvini Gusztáv ur és olasz szintársulatának előadásai általános bérletszünetben felemelt helyárakkal fognak megtartatni.

Felemelt helyárak: Nagypáholy, földszinten vagy első emeleten 9 frt. Alsó vagy első emeleti páholy 6 frt 75 kr. Nagypáholy, második emeleten 7 frt 50 kr. Páhóly, második emeleten 4 frt 50 kr. Támlásszék, (földszinten) a 0 és első három sorban 1 frt 80 kr. Támlásszék, (földszinten) 4. 5. 6. és 7. sorban 1 frt 50 kr. Támlásszék, (földszinten) 8. 9. 10. 11. és 12. sorban 1 frt 20 kr. Második emeleten, 1. sorban 1 frt 20 kr. Második emeleten, 2. és 3. sorban 90 kr. Második emeleten, 4. és 5. sorban 75 kr. Harmadik emeleten, első sor középen 75 kr. Harmadik emeleten, középen a többi sor oldalt és minden sorb. 50 kr. Karzatülés, középen 30 kr. Karzatülés, oldalt 20 kr. Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Jegyeket reggel 9 órától kezdve, mind a három előadásra előre lehet váltani a szinházi pénztárnál. A tisztelt bérlő uraságok helyei az előadás napjának déli 12 órájáig fenntartatnak, azontul másoknak is elrognak adatni. Az első és harmadik előadásra a páratlan bérlők, a második előadásra pedig a páros bérlők birnak igénynyel.

* **Dráma a drámában.** A berlini Neues Theater szinpadán, izgató jelenet játszódott le Sardou Marcelle czimü szinmüvének első előadása közben, karácsony másodestéjén. A darab czimszerepét Sauer Eliz kisasszony játszotta, aki nem tudni mi okból, már a darab elején rendkivül izgatott volt. Ez az izgatottsága az előadás folyama alatt annyira fokozódott, hogy a darab második felvonásának nagy végjelenetében csak nehezen birt már magán uralkodni s a jelenet vége felé már csak dadogva tudta kiejteni a szavakat. Végre összeesett s eszméletlenül terült végig a szinpadon. A közönség abban a hiszemben volt, hogy ezt a szerep kivánta igy meg; később Lautenburg igazgató jelent meg a lámpák előtt és adta a közönség tudtára az igazat. A müvésznőt, aki felvonásközben magához tért, a közönség zajos tapsokkal fogadta. Sardou darabja különben, melynek ez az incidens is ártott, mérsékelt sikert tudott csak aratni.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A halottrabló orvos.

— Saját tudósitónk távirata. —

(Második nap.)

Budapest, december 29.

Lankadatlan érdeklődés mellett folytatták ma délelőtt a Korotnai Arpád dr. ellen megindított bünper végtárgyalását. Be is fejezték és pedig ugy, hogy Korotnait három évi börtönre itélték. — A mai nap szenzációja mindjárt a tárgyalás elején az volt, hogy a magánpanaszos Török Lina szobaleány ellen elejtette a vádat. Indokolta ezt azzal, hogy a szobaleány az ő édes anyjának régi, hü cselédje volt és igy a magánpanaszos az ő megbüntetését nem kivánta. Polónyi Géza védő erre megpróbálta Korotnainak a felszabaditását is, hivatkozva a büntetőtörvény 115. §-ára. Az ügyész azonban a §. valóságos értelmét megmagyarázta és elleneste a védő inditványát. — A törvényszék kimondta, hogy Korotnai ellen folytatja az eljárást. Az elnök a tárgyalás folyamán megkérdezte a fejét mindig tenyerével takargató Korotnaitól, hogy mondja el, hol lakott Patauné ama tiz év alatt, a mig ő az asszonyt kezelte. — Erre Korotnai vagy tiz utczát sorolt fel egymásután hásszámmal és az emeletek, ajtószámok pontos felsorolásával mire az elnök a következő megjegyzést tette:

— No jó, látom, hogy igen nagy emlékező tehetséggel tudja elmondani a sok különböző lakásnak számait.

A tanuvallomások közt nagyon érdekes volt a Becsky Lászlóné vallomása. A Korotnaival történt szembesités kétségtelenné tanuskodott a mellett, hogy Korotnai Becskynét a Patsuné butorjai miatt felkereste és segitségét kérte, hogy a rendőrségnél az ő érdekében tegyen valamit. — Becskyné azt vallotta, hogy Korotnai dr. kérésének megtagadása folytán oly izgatott volt, hogy öngyilkossággal fenyegetőzött.

A mai tárgyalás lefolyása a következő:

Haupt Albin dr. elnök a tárgyalást féltiz órakor megnyitván, mindenekelőtt a magánpanaszos képviselője tett egy fontos kijelentést.

Magánpanaszos képviselője kijelenti, hogy Török Linával szemben, tekintettel az ő hűségére s a magánpanaszos anyja iránt tanusitott jóságára, a vádat visszavonja.

Az ügyész e nyilatkozatot tudomásul veszi.

Elnök felszólalására Patsu Miklós is kijelenti, hogy Török Linával szemben elejti a vádat.

Polónyi a büntető-törvény 115. szakasza alapján Korotnai ellen is kéri az eljárás megszüntetését. A 115. §. alapján, ha a lopás büntetténél az egyik tettes ellen a magánpanaszos a vádat elejti, a másik ellen sem folytatható az eljárás.

Ügyész különbséget lát a magánvádra és a hivatalból üldözendő büntettek között Korotnai dr. ellen én, mint közvádló, fentartom a vádat és kérem az eljárás folytatását.

A törvényszék az ügyész álláspontját foglalta el és folytatta Korotnai dr ellen az eljárást. Polónyi védő ez ellen semmiségi panaszt jelentett be.

Következett a tanukihallgatás.

Pénzes Andrásné szakácsné volt özv. Patsunénál, elmondja hogy az asszonya gyakran „simfelt" Korotnaira.

Védő: Gyakran beteg volt Patsuné? — Igen többnyire „influenzá-ban szenvedett. (Derültség.) — Kapott e fizetést Korotnai a kezelésért? — Azt én nem tudom.

Korotnai: Patsu Ottó jó barátom volt és ezért titkolta előttem a baját. Ez volt az oka annak, hogy baja elmérgesedett, az anyja pedig ugy bánt vele, mint egészséges emberrel szokott bánni. Az anyja folyton felingerelte, ugy hogy ott hagyta egyszer a házat és hozzám jött egy időre lakni. Ekkor történt az, hogy az asszony én reám is megharagudott.

A következő tanu Becsky Lászlóné.

Elnök: Korotnai egy este későn felkereste önt, mit akart öntől?

— Eljött hozzám, hogy segitségemet kérje. Elmondta, hogy nála házkutatás volt, a midőn is fülbevalókat találtak nála, a melyekre nézve ő azt mondta, hogy tőlem vette azokat. Tehát arra kért, hogy én is igy valljak a rendőrségnél. En arra azt feleltem: Nem tehetem. Erre Korotnai kijelentette, hogy öngyilkosságot követ el.

— Hát ön ezekről a fülbevalókról nem tud semmit?

— Nem. En neki soha ilyen butorokat nem vettem és nem adtam el.

— Mit igért önnek Korotnai, ha teljesiti kérelmét.

— Örökké hálás lesz ugy mondá.

— Nagyon föl volt izgatva?

— Nagyon.

— Kijelentette ő azt, hogy már ő a rendőrségnél azt vallotta, hogy öntől vette a fülbevalókat?

— Igen.

— Azt, hogy honnan vette nem mondta?

— Nem, csak azt mondta, hogy vannak az embernek néha gyenge pillanatai.

Polónyi: Fenyegette önt Korotnai az esetre ha meg nem teszi a mire kéri?

— Nem.

— On azonban elment a rendőrséghez a Korotnai kivanságára?

— Igen.

— Nem volt önnek e miatt kellemetlensége férjével, hogy éjjel felkereste Korotnai?

— Csak annyi, hogy ő is az igazat akarta, hogy elmondjam.

— Ismerte ön azelőtt Korotnait?

— 13 évig volt háziorvosom.

— On egyszer meglátogatta Patsunét, mi czélból tette ezt?

— Korotnai küldött a házvétel érdekében.

Elnök: Milyen embernek ismerte Korotnait?

— Spórolós embernek. Orült, ha nem kellett ebédelni, ha egy forintot megspórolhatott.

Elnök: (Korotnaihoz) Mit szól ön a Becskiné vallomásához?

— En elmentem hozzá, ismerve az ő összeköttetéseit a rendőrséggel, elmentem, hozzá hogy tegyen valamit az érdekemben. O meg is igérte, a mit lehet meg is tesz. En csak a fülbevaló dolgában akartam az ő segitségét, de arra nem gondoltam, hogy hamis tanuzásra ösztönözzem.

Becskyné: Valótlan, hogy én Korotnainak igéretet tettem.

Elnök: Hát a „gyenge pillanat"-ot emlegette-e Becskiné előtt.

Védlott: Hisz eleitől fogva azt állitom, hogy az egész gyenge pillanat, meggondolatlanság müve.

— Hát öngyilkosságra csakugyan gondolt?

— Dehogy, önbiráskodást én nem akartam gyakorolni.

A következő tanu Kassai Lajos detektiv. O volt az, a ki e nyomozásban működött.

Polonyi: Igaz-e, hogy önre és a kapitányra a vizsgálat során Korotnay olyan benyomást tett, mintha bolond volna?

— Igaz.

A tanu aztán elbeszéli, hogy őt Korotnai dr. arra kérte, hogy menjen el Becskynéhez és kérje meg őt, hogy az ékszerek ügyében legyen segitségére. Korotnai ezt tagadja.

A következő tanu Petrás Henrik takarékpénztári napi biztos.

Ügyész: Ismeri Korotnait?

— Nincs szerencsém.

— Tessék szakértőileg nyilatkozni az iránt, hogy az elővételi jog birt-e pénzértékkel?

— Minden esetre. Nekem is volt ilyen elővételi jogom és én azt átengedtem 410 frtért.

— No hát akkor 410 frt készpénzt képviselt egy ilyen elővételi engedély.

A következő tanu Vidacs Dezső takarékpénztári számvevő. Korotnai név alatt egy 4000 frtos betétkönyv megfordult a kezén. A féllel semmiféle érintkezése nem volt. Itt az elővételi jog felett érdekes polemia fejlődött ki Polónyi és az elnök között. Polónyi kijelentette, hogy sem ő, sem a törvényszék, sem a tanuk az iránt, hogy Patsu Ottó részvényének elővételi joga mennyit ért, ezuttal nem nyilatkozhatnak. Ezt a takarékpénztárnál ki kell számitani, csakis igy tudhatja azt meg a törvényszék az utolsó krajczárig.

Az ügyész erre kijelentette, hogy nagy sulyt nem helyez a dologra, szerinte csak az fontos itt, hogy az elővételi jog készpénzérték, ezt pedig a védő sem tagadja. Ez tehát neki elég.

A következő tanu Kosztimirovics György gyümölcskereskedő.

Elnök: On Korotnai név alatt tett be 4000 forintot a takarékpénztárba?

— Igen.

— Beszélje el, hogy miképen történt ez?

— Ugy, a mint ezt annak idején az ujságok leirták. (Derültség.)

— Kérem, az ujságok nem tartoznak ide. Beszélje el a saját tapasztalatait.

— De kérem, az ujságoknak is én magam mondtam el ezeket a dolgokat. (Derültség.) Korotnai név alatt azért tettem be a 4000 forintot, mert féltem, hogy ha az én nevem alatt elhelyezem a pénzt, előbb-utóbb lefoglalják, hát a háziorvosom neve alatt helyeztem el.

— Azelőtt milyen név alatt helyezett el pénzt?

— Nőm, Sztrausz Johanna neve alatt.

— Csodálatos, hogy ezuttal éppen a Korotnai neve alatt helyezte el a pénzét.

Polónyi: Az a 4000 forint mind az öné volt?

— Az enyém is, a feleségemé is. Mi ketten folyton együtt működtünk. (Derültség.)

Most következett a Kosztimirioscsel közös háztartásban élő Strausz Johanna kihallgatása. Nála volt a 4600 frtról szóló betéti könyvecske.

Polónyi védő Korotnai védelmére hivatkozik arra, hogy sok jót tett és önzetlenségének sokszor adta bizonyitékát.

Genthon ügyész kéri, hogy Korotnai doktort lopásért elitéljék.

A törvényszék visszavonult tanácskozni, a közönség pedig feszült várakozással nézett az itélet elé. A törvényszék nemsokára kimondotta itéletét Korotnai ellen. **Lopásért és hamis tanuzásra való felbujtásért három évi börtönt szabtak rá.**

Ugy a védőügyvéd, mint a királyi ügyész föllebbeztek az itélet ellen.

A védő Korotnai ideiglenes szabadonbocsátását kérte, de a törvényszék megtagadta a kérelmet, igy a tolvaj orvos továbbra is fogságban marad.

—

§ **Puskaporos szerelem.** Ketten szerették Halmágyon a Szirba Juon leányát: a Balta Mikoláj meg az Ihász János. Erösitete ugyan mindegyik, hogy ő jobban szereti mint a másik, de abban megegyeztek mindketten, hogy a leány egyikhez sem vonzódott. Bosszura lihegett tehát a két ki csufolt szivs ezt végre is hajtották. Balta Mikoláj egy nap — Ihász felbujtására — lyukat furt egy darab tüzi fába, azt megtöltötte puskaporral, lefojtotta viasszal s egy este bedobta Szirba Ursz házába a kemencze mellé, hogy tüzet fogjon. De a fa távolra esett s igy mi baj se történt, az öreg pedig megtalálván a veszélyes jószágot, feljelentette a két szerelmes anarchistát. Igy kerültek a törvényszék elé, mely őket bizonyitékok hiányában a sulyos testi sértés alól felmentette. Ügyész felebbezett.

— **Hamis járlat.** Peszkár György szemlaki lakos eltért a szokástól s nem a leányát fiatalitotta, hanem a két lovát. De meg is járta. Mikor a hamis járlat alapján egy uj járlatlevelet akart kiállittatni, kiviláglott a turpisság s az atyafit hamisitás miatt törvény elé állitották. Tegnap itélt felette a törvényszék. Miután beigazolást nyert az a körülmény, hogy őt is becsapták a lovakkal, mert neki is hamis járlatot adtak át, a törvényszék nyolcz napi fogházra és 3 évi hivatalvesztésre itélte. Az itélet jogerős.

§ **Rablás a kiserdőben.** Ez év augusztus 16-ikán történt, hogy Barány György volt aradi esztergályos segédet, a mikor a kiserdőn át a vasut felé haladt, három suhancz megtámadta, az árokba dobta s ott kirabolta. A gyanu három aradi suhancz ellen irányult s Kiss János, Kiss Albert és Kocsis Jánost el is fogták, kik a vizsgálóbiró előtt tettüket be is ismerték. A tegnapi végtárgyaláson mind három vádlott tett vallomásait visszavonta s a törvényszék nem találván elég bizonyitékot a tett beigazolására, vádlottakat felmentette. Ügyész az itélet ellen felebbezett.

SPORT.

—

+ **Vadászat Simándon.** December 28-án — irja levelezőnk — a simándi vadásztársaság nagy körvadászatot tartott, a melyen Radosovics Lajos br., Török Béla, Rajla Márton, Csiky Lukács, Török Géza, Patkós Gábor dr., Fodor József, Rajla Péter, Luszt Ferencz s Határ Jánoson kivül részt vettek Földes Kelemen, Demkó Géza gyógyszerészek (Arad) Török Andor bankhivatalnok (Bpest) A kis társaság, daczára a sáros s ködös időnek, igen szép eredménynyel puskázott. Pár óra alatt 56 nyul került teritékre. A vadászatot nagy estebéd követte a vendégszerető Csiky Lukács gyógyszerész házában.

TÁVIRATOK.

—

Egy malom vesztesége.

Nagyvárad, decz. 29. (Saj tud. táv.) A „Hunyadi László" gőzmalom társaság mai ülésében az igazgatóság bejelentette, hogy az üzemet tetemesen redukálni kellett, a mi veszteséggel járt. Az üzem leszállitásának oka, hogy a bukása után ujra talpra állitott vállalat részvényesei hanyagul fizették be a tőkerészleteket. Elhatározták, hogy a veszteségeket leirják a törzsrészvényekből.

—

Botrány Bécsben.

Bécs, deczember 29. (Saj. tud. táv.) S nem mulik el egy nap botrány nélkül. Az antiszemiták csak megadják az éhes bécsieknek azt botránykenyerüket. Ma Schneider volt, a ki dagasztotta a kedves kalácsot és Lueger volt a ki megsütötte.

Történt pedig a dolog az alsóausztriai tartománygyülésen, a hol az egyes kuriák megválasztották bizottsági tagjaikat. Az egyik tanácskozóteremben bizottsági tagnak ajánlották Benedikt képviselőt, mire az antiszemiták éktelen zajt és lármát csaptak. Minden hangot tulharsogott azonban Schneider képviselő, a ki az ajánlott képviselőt lezsidózta. Benedikt sem türte persze szó nélkül az ütéseket, hanem »pimasz« és »lump« jelzőkkel ruházta fel kedves barátját, a ki a botrány hullámtárt ugyancsak gyorsan szórta szabán. Benedikt a meritette ki viszonzásul Schneidernek, de szózáporra pofont igért és jutott. Egyelőre az igéreten tul nem ment Károly

A Ház nyilt ülésén Lueger inszóvá tette a botrányt és sürgette, hogy a ditványt nyujtott be, kivonja a botránkozó-gyülés Benediktnek mély A Ház mélsát és rosszalását fejezze ki — hogy tósága megkivánja — bocsánatot kérjen, vagy Benedikt vagy bocsánatról.

mondjon le a képviselőcsoport elszólalásában Auersperg herczeg találja, hogy az oly mélyen sértett Benedikt képviselő nem a társalgási illemtanból válogatta össze kifejezéseit midőn Schneidernek felelt. A tartománygyülés mindazonáltal rosszalását fejezte ki Benediktnek.

—

A szerb kormányválság.

Belgrád, deczember 29. (Saj. tud. táv.) Miskovics tábornok lemondott arról, hogy kabinetet alakitson, miután ugy programmja, mint személyi kérdések tekintetében legyőzhetetlen nehézségek merültek fel. Ennek következtében a király Simicset Bécsből táviratilag Belgrádba hivta, hogy vegye át a kabinet alakitását. A király azt óhajtja, hogy a külügyi, hadügyi és belügyi tárczákat az ő bizalmi embereivel töltsék be, a többi tárczákat pedig mérsékelt radikálisoknak és liberálisoknak engedjék át.

Belgrád, deczember 29. (Saj. tud. táv.) Risztics a liberális központi bizottság tagjait táviratilag egybehivta, hogy határozzanak afölött, hogy a liberálisok mennyiben vegyenek részt a kabinetalakitásban. A Szimics-miniszterium megalakitását biztosra veszik.

—

Ghika herczeg meghalt.

Bukarest, decz. 29. (Saját tud. táv.) A romániai arisztokracziának gyásza van. Ghika herczeg, a szenatus volt elnöke s a román szabadelvü párt egyik vezető férfia ma hosszas betegség után meghalt.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes Lajos czég jelentése. —

Budapest, deczember 29.

Gabonaüzlet: Buzát ma igen jól kinálták a vételkedv szintén élénk volt, s az irányzat tetemesen megszilárdult. Elkelt ma 70000 métermázsa buza 10—15 krajczárral drágábban.

Határidőüzlet: Amerikából szilárdabb árfolyamokat jelentettek s nálunk is igen szilárdan indult az üzlet s igen élénk forgalom mellett állandoan szilárd maradt.

Zárul 12 órakor:

Őszi buza	—.— —.—
Tavaszi buza	8.31— 8.33
Buza máius—juniusra	—.— —.—
Tavaszi tengeri	3.87— 3.88
Őszi tengeri	—.— —.—
Tavaszi zab	5.94— 5.95
Őszi zab	—.— —.—
Tavaszi roza	6.84— 6.85
Őszi roza	—.— —.—
Tavaszi repoze	—.— —.—

Értéktőzsde: Ma is igen élénk volt az üzlet szilárd árfolyamok mellett.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	375.10
Magyar hitelrészvény	418 —
Osztrák államvasut	360 —
Lombard	—.—
Jelzálog hitelbank	—.—
Rima-Murányi	—.—
Villamosvasut	—.—
Déli vasut	—.—

—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.

— Deczember 28. —

Hizott sertésárak: I. Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (sulyban) —— krig. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrommon felüli sulyban) —— krig. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogramm sulyban) —— krig. Fiatal könnyü (páronként 250 kilogrammig terjedő sulybani) —— krig. (pár nként 400 kilogrammon felüli sulyban) —— krig. Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm sulyban) —— krig. Közép (páronként 220—220 kilogramm sulyban) —— krig. Könnyü (páronként 220 kilogrammig terjedő sulyban) —— krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 220 kilogrammig terjedő sulyban —— krig. Sertés-létszám: 1896. évi deczember hó 26-án volt készlet 5628 darab, 1896. évi deczember hó 27-én felhajtatott 820 darab, 1896. évi deczember hó 27-én elszállittatott 134 darab. 1896. évi deczember hó 28-án maradt készletben 6314 darab. A hizott sertés üzletirányzata: Lanyha.

—

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny" távirati tudósitása. —

Budapest, deczember 29. d. u. 5 óra.

Buza bánsági uj	7.95— 8.60
Buza tiszavidéki	8.20— 8.35
Buza pestvidéki	8.15— 8.60
Buza fejérmegyei	8.15— 8.60
Buza bácskai	8.25— 8.70
Roza uj, elsőrendü	6.60— 6.65
Roza uj, másodrendü	6.55— 6.60
Arpa takarmány	4.—— 4.35
Arpa égetni való	5.10— 5.90
Arpa sörfőzdei	6.50— 8.—
Zab	5.70— 6.30
Tengeri bánsági	3.45— 4.20
Tengeri másnemü	3.30— 3.40
Káposzta-repcze bánsági	11.75—12.25
Köles	5.80— 5.60
Buza márczius—április	—.— —.—
Buza szeptember—október	8.35— 8.36
Buza május—junius	—.— —.—
Roza szeptember—október	6.89— 6.91
Tengeri május—junius	3.88— 3.90
Tengeri julius—augusztus	—.— —.—
Tengeri októberre	—.— —.—

LÉGTÜNETI ÉSZLELETEK.

Hó és nap		Légnyomás millimeterekben		Hőmérséklet C°	
		legmagasb	legalantabb	legmagasb	legalantabb
Decz.	19	762.4	759.0	11.7	8.0
„	20	65.5	63.6	11.9	4.6
„	21	64.1	62.7	7.3	1.8
„	22	62.8	31.4	7.0	3.2
„	23	64.3	62.8	6.8	0.5
„	24	67.2	65.5	7.7	4.0
„	25	68.4	66.7	7.7	1.1

Hó és nap		Szél		Felnőzet		Csap. mm.	Észrevétel
		iránya	erőss.	általában			
Decz.	19	DK.	5	félborult		—	—
„	20	DK.	5	félborult		—	—
„	21	EK.	2	félborult		—	—
„	22	EN.	4	borult		ny.	csepegés
„	23	EN.	2	borult		—	reggel ködös
„	24	N.	3	borult		—	—
„	25	EK.	3	félborult		—	est köd

POSGAY LAJOS dr.

Aradvárosi szinház.

Bérlet 86. szám. Bérlet 86. szám.

Sserdán, 1896. évi deczember 30-án

A bányamester.

Operette 3 felvonásban. Irták: West és Held. Zenéjét szerzette: Zeller Károly. Forditotta: Márkus József.

Kezdete 7 órakor.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Deczember 29. —

Központi szálloda: Kovács Ferencz magánzó és neje, Budapest. Feiler Alfréd állatorvos, Temesvár. Binder Lajos felügyelő, Budapest. Dr. Pollak Sándor orvos, Temesvár. Egger Richard százados, Budapest. Jakab Géza könyvelő, Körösbánya. Novák Béla könyvelő, N.-Bogsán.

Felelős szerkesztő: **Vass Géza.**

NYILTTÉR.*

T. cz. 1822

Alólirott aradi gyógyszerészek ezennel tudomására hozzuk a tisztelt közönségnek, hogy mivel az 1896. év julius hó 1-én életbeléptetett hivatalos uj gyógyszerárszabványban a gyógyszerek árai tetemesen alább szállittattak — magán vevőinket a gyógyszerek árainak kiszabásánál 1897. január hava 1-től kezdődőleg semmiféle százalék árkedvezményben nem részesithetjük.

Aradon, 1896. deczember hóban.

Demkó Géza,	Láday Antal,
Földes Kelemen,	Ring Lajos,
Hajós Arpád,	Rozsnyay Kálmán,
Khudy József,	Rozvány György.

KATONA-ZENE HANGVERSENY.

A cs. és kir. 33-ik házi ezredünk nagyérdemü tisztikarának tiszteletére

ma szerdán este, 1896. deczember hó 30-án,

a Központi Szálloda

NAGY DISZTERMÉBEN

NAGY

HANGVERSENYT

rendez szabad bemenettel.

MUSOR:

I. RÉSZ.

1. Induló.
2. „Leichte Cavallerie" Ouverture . Suppétől
3. „Flora" Walzer . . . . . Rőedertől
4. „Die post kommt" Charakterstück Eilenbergtől
5. „Wagneriana" Potpourre . . . . Zelinertől.

II. RÉSZ.

6. „Wilhelm Tell" Ouverture . . . Rossinitől
7. „Alla Stella" Confidente . . . . Romanztól
8. „Finale aus Lohengrin" . . . . Wagnertől
9. „Lustiges Marsch-Potpouri" . . . Komzáktól
10. „Warum so Schnell" Galopp . . Schneidert.

FOGORVOSI MÜTEREM.

Cs. és kir. kizárólagosan szab.

REFORM-VULKANIT fogsorok.

A Hygénia minden követelményeinek megfelelők.

A szájpad nyálkahártyáját nem izgatják, gyulladást nem okoznak, mint a kautschuk fogsorok.

Ha a szájban használható egészséges fogak vannak, azokat nem rongálják, mint a kaucsuk fogsorok.

Eltörése, bárminő erős harapásnál ki van zárva.

Dr. Barta Dezső,

fogorvos kizárólagos szabadalma.

ARADON,

Deák Ferencz-utcza sarkán, a „Fehér Keresztt" szallodával szemben. 1886

A farsangi idényre!

AZ ARADI
NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
KÖNYVNYOMDÁJA

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.

Egyszerü és diszes

BÁLI MEGHIVÓK

TÁNCZRENDEK

Olcsó árak!

Nagyválasztéku minták
a t. cz. megrendelők rendelkezésére állanak.

Névjegy-papirokból uj szállitmány érkezett. Ára 100 darabnak 40 krajczártól 1 forint 50 krajczárig.

Telefon szám 151.

Vidéki megrendeléseket
gyorsan és pontosan teljesit.

Mindennemü könyvnyomdai és könyvkötészeti munkák a legizlésesebb kivitelben készülnek.

1237/1896. sz.

Árverési hirdetmény.

Alólirt kiküldött birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy az aradi kir. járásbiróság 0870/896. sz. végzése által Brausvetter Jónás jelentkezésére s több végrehajtatók javára is Eötvös Gerő aradi lakos ellen 99 frt tőke erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt es 360 frtra becsült butorokból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszinén, vagyis Aradon, alperes lakásán Kiss Ernő-utcza 3. sz. a. leendő eszközlésére **1896. évi deczember 31-ikén délelőtt 10 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ban megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Aradon, 1896. évi deczember 20-ikán.

Ortutay,
kir. bir. végrehajtó.

1823

!! Nincs többé köhögés !!
Tüdő- és gégebajban szenvedők részére.
Med. univ. Dr. FAYKISS KÁROLY
szepesi kárpáti gyógyfű-kivonata

1 üveg **75 kr.**, **czukorkák** egy doboz **35 kr.**, **thea** 1 csomag **50 kr.**, egy kis próbacsomag **25 kr.** 30 év óta a legjobb sikkerrel használtatik **köhögés, rekedtség, hurut, hökhurut, influenza lélegzési akadályoknál, oldalszurásnál, tüdőgyuladásnal idült hörghurutnál.**

! Nincs többé fejfájás !
234 **Dr. GÖTZ**
Migrainepora

25 év óta **egyoldalu, ideges, rheumaszerü,** sőt gyomorból származó **fejfájás ellen** a legjobb sikerrel használtatott, mit több ezerre menő köszönetnyi vánitás bizonyit. — Utolsó időben a **madridi udvar** és **Baross Gáborné** ő excellenciája **feltünő eredménynyel** használta.

Kapható **Koller Testvérek a „Nagy Kristóf"-hoz czimzett gyógytárában,** Budapesten, IV. ker., Kristóftér 2. sz., Váczi-utcza és Kristóf-tér sarkán.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. kereskedelemügyi ministeriumnak 58704/896. szám alatt kelt rendelete alapján közhirré tesszük, hogy Nagyszombat rendezett tanácsu város területén a házalás betiltatott.

A városi tanács.

Siklói Elöljáróság

2611—1896. sz.

Hirdetmény.

A Sikló község tulajdonát képező 7 öl hosszu, $2^1/_2$ öl széles, és 2 öl magas kazalba rakott 1895. évi szénatermés a siklói községházánál **1897. évi január hó 14-én d. e. 10 órakor** nyilvános árverésen készpénzfizetés mellett eladatik.

A kikiáltási ár, valamint a feltételekről a községi elöljáróság ad felvilágositást.

Siklón, 1896. évi december 21-én.

Horváth Gyula s. k. jegyző. **Mihutz Péter** s. k. biró.

1824

1068/896. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. [illegible] uros gazdasági széke a Brünek dülőbeli 4[illegible]/1100 hold fö[illegible]dnek 1896. évi november hó 1-től 1900. évi október hó 31-ig terjedő időre, Szida Miklósné jelenlegi bérlő kára és veszélyére való bérbeadása iránt **1897. évi január hó 11-én d. e. 10 órakor** árverést tart.

Kikiáltási ár holdankint 15 frt 50 krajczár évi bér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és irásbeli ajánlatokkal.

Az irásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt [illegible]vujtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, [illegible] pénz mellékelve van, s ha az ajánlat[illegible]hoz a bánompénzt jelenti, hogy az árverési feltételeket ismer[illegible] elfogadja.

Az áverési feltételek a gazdasági tanácsnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1896. évi deczember hó 28-án tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay,
aljegyző.

29392/896.

Hirdetmény

A nagymélt. m. kir. földmivelésügyi Miniszteriumnak 63525/896. szám alatt intézvényével a sertésvész következtében érvényesitett forgalmi korlátozások tárgyában 1895. évi oktober hó 4-én kiadott 72132/III. számu rendelet 3. pontjának hatályon kivül helyezése, valamint a f. évi junius hó 13-án 36960/III. szám alatt kelt rendelet első bekezdésének megfelelő módositása mellett, a sertésvésszel fertőzött községekkel közvetlenül szomszédos községekben sertésvész miatt eddig előirt forgalmi korlátozásokat megszüntetvén, ezentul sertésvész miatt az előirt forgalmi korlátozások csakis a sertésvésszel tényleg fertőzött községekben alkalmazandók.

Arad, 1896. deczember. 17

A városi tanács.

1064/896. g. sz.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. földmivelésügyi miniszterium 48719/896. számu intézvénye szerint ifj. Sváb Sándor balaton-szt.-györgyi birtokán 4 drb, a mezőhegyesi állami ménesbirtokon 47 drb tiszta vérü tenyészbika eladó. Az előbb nevezettek 300—350 frtért, az utóbbiak 250—300 forint árban szerezhetők meg.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1896. deczember 28-án tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay,
aljegyző.

Arad nyomda reszvenytarsaság könyvnyomdaja